

prof. dr hab. inż. arch. Zbigniew K. ZUZIAK

Profesor zwyczajny w Instytucie Projektowania Miast i Regionów
Wydział Architektury, Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki
ul. Warszawska 24; 31-155 Kraków.

Adres domowy: ul. Mikołajska 4/2; 31-027 Kraków.

Email: zkuziak@gmail.com

Kraków, 29. 08. 2017.

RECENZJA

osiągnięć naukowo badawczych i aktywności naukowej

Pani dr inż. arch. Haliny Łapińskiej

ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk technicznych
w dyscyplinie architektura i urbanistyka

1. Podstawy recenzji, charakterystyka wniosku pod względem kompletności oraz jego ocena ogólna

1.1. Podstawa

Recenzję wykonano na podstawie następujących dokumentów:

- Decyzja Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z dnia 10 marca 2017;
- Pismo Pani Prodziekana Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej dr hab. inż. arch. Krystyny Solarek z 12 czerwca 2017 oraz stosowna umowa;
- Wniosek Kandydatki o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka, skierowany do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z 4 grudnia 2016r., oraz dokumentacja Wniosku (autoreferat i załączniki zawierające wykazy dokumentujące osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitantki, jej aktywność naukową, zawodową, dorobek dydaktyczny, popularyzatorski i współpracę międzynarodową a także egzemplarz monografii pt.: *Struktura, potencjał i dynamika zmian gmin przygranicznych województwa podlaskiego*, którą to publikację Habilitantka wskazała jako swoje osiągnięcie naukowe w rozumieniu stosownych przepisów Ustawy;
- Art. 18a ust. 5 oraz Art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowym i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r., poz. 882 z późniejszymi zmianami oraz Dz. U. z 2003 r. Nr 65 poz. 595, Dz. U. z 2014 r. poz. 1852, z 2015 r. poz. 249, 1767);
- Rozporządzenie MNiSW z dnia 01. 09. 2011 w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr. 196 poz. 1165), a zwłaszcza zapisy w § 3 i w § 4 Rozporządzenia.

1.2. Kompletność dokumentacji i ocena ogólna wniosku

Dokumentacja przedłożonego mi do recenzji wniosku (z autoreferatem i innymi niezbędnymi załącznikami) jest kompletna, a zakres zawartej w nim informacji o aktywności oraz naukowym i zawodowym dorobku Habilitantki odpowiada wymogom przepisów. Sposób prezentacji jest rzeczowy, klarowny i umożliwia jednoznaczną ocenę względem ustawowych kryteriów. Analiza merytoryczna tej dokumentacji pozwala również stwierdzić, że wniosek Pani dr inż. arch. Haliny Łapińskiej o przeprowadzenie w Jej sprawie przewodu habilitacyjnego w dyscyplinie architektura i urbanistyka zasługuje na pozytywne zaopiniowanie. Za takim stanowiskiem przemawiają następujące argumenty:

- a) Osiągnięcia, dorobek oraz aktywność naukowa i zawodowa Habilitantki spełniają zdecydowaną większość kryteriów wymienionych w Ustawie oraz w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 01. 09. 2011. Niemal 80 publikacji naukowych¹ to przykład dorobku świadczącego o dużej aktywności naukowej i wyraźnym ukierunkowaniu zainteresowań badawczych. To również przykład ścisłego powiązania tych badań z tematyką, która jest zarazem głównym polem działalności zawodowej Kandydatki w zakresie projektowania architektonicznego i planowania przestrzennego. Charakterystyczne cechy, a zarazem mocne strony Jej dorobku i aktywności to:
- świadome i konsekwentne budowaniu własnego warsztatu naukowego;
 - jego mocna podbudowa własną twórczością projektową;
 - czytelna fascynacja przedmiotem badań²;
 - systematyczny rozwój polegający na coraz bardziej ambitnym formułowaniu celów i problematyki badań oraz doskonaleniu metod badawczych;
 - silny związek podejmowanych tematów z wyzwaniami, z jakimi zmagają się samorządy lokalne oraz z rzeczywistymi potrzebami i problemami regionalnej polityki państwa;
 - uznane osiągnięcia w zakresie dydaktyki i współpracy międzynarodowej.
- b) Monografia pt.: *Struktura, potencjał i dynamika zmian gmin przygranicznych województwa podlaskiego* wskazana przez Autorkę jako Jej osiągnięcie naukowe (pkt. 3 Wniosku) wnosi nowe wartości do dyscypliny naukowej: architektura i urbanistyka. Mowa tu o treściach, które można uznać jako wkład w rozwój badań i metod tworzących nauką podbudowę planowania przestrzennego obszarów o wybitnych walorach przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych. Pierwiastki innowacyjne zawarte w tej pracy polegają na skojarzeniu klasycznego podejścia do wartościowania zasobów przestrzeni, wywodzącego się z geograficznych nurtów analiz w gospodarce

¹ W zbiorze tym mamy następujące rodzaje publikacji: 44 artykuły w czasopismach naukowych, autorstwo 2 monografie, autorstwo i współautorstwo 19 rozdziałów w monografiach, 6 publikacji w recenzowanych wydawnictwach konferencyjnych oraz redakcja naukowa 7 monografii.

² Z lektury tekstów Autorki – niezależnie od racjonalnej argumentacji mającej uzasadnić trafność konstruowanych przesłań – przebija emocjonalna więź z opisywanymi wartościami ziem, które dla Niej są źródłem inspiracji niemal od zarania Jej kariery zawodowej oraz głównym twórczym Jej intelektualnych poszukiwań i doświadczeń na polu nauki i dydaktyki.

- przestrzennej, z interesującą próbą modelowania dynamiki zmian struktury i potencjału badanych polegającą na wykorzystaniu matematycznego modelu łańcuchów Markowa³.
- c) Prowadzone przez Kandydatkę projekty badawcze – krajowe i międzynarodowe oraz jej systematyczna praca na rzecz samorządów terytorialnych pozwalają uznać, że dorobek i aktywność Habilitantki spełniają kryterium: „*kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami*”⁴. Podkreślić też należy, że działalność Pani dr Haliny Łapińskiej w międzynarodowej organizacji/stowarzyszeniu ECOVAST oraz rola, jaką odgrywa w polskiej sekcji tej organizacji, świadczą o Jej osiągnięciach w zakresie budowania międzynarodowych kontaktów naukowych.
 - d) Habilitantka legitymuje się niemałym architektoniczno-urbanistycznym dorobkiem projektowym. Jest także autorką / współautorką sporej ilości opracowań z zakresu planowania przestrzennego (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin).
 - e) O wartości recenzowanego dorobku naukowego i zawodowego – w tym również osiągnięć dydaktycznych – świadczy ich uznanie przez środowiska naukowe i zawodowe wyrażone w postaci licznych nagród (nagrody Rektora PB oraz inne nagrody i wyróżnienia o których mowa w pkt. 4.3. recenzji).
 - f) Podkreślić też należy, że naukowa i zawodowa twórczość dr inż. arch. Haliny Łapińskiej wpisuje się w obszar badawczy, którego rangę wyznaczają wyjątkowe – w skali międzynarodowej – wartości przestrzeni architektoniczno-urbanistycznej i walory krajobrazu Podlasia, a także skala potencjalnych ich zagrożeń w związku z narastającą presją inwestycyjną.

2. Sylwetka Habilitantki: rozwój naukowy i zawodowy

Pani Dr inż. arch. Halina Łapińska jest absolwentką Instytutu (obecnie: Wydziału) Architektury Politechniki Białostockiej. Dyplom magistra inżyniera architekta Kandydatka uzyskała w 1980r., a stopień doktora nauk technicznych w zakresie architektury i urbanistyki w listopadzie 1997 roku⁵. Promotorem Jej rozprawy doktorskiej pt.: „*Znaczenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych w tworzeniu obiektów wypoczynkowych Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego*” był prof. nzw. dr hab. inż. arch. Maciej Nowakowski. Recenzentami w tym przewodzie byli: prof. dr hab. inż. arch. Sławomir Gzell i prof. dr hab. inż. arch. prof. dr hab. in. arch. Witold Czarnecki. Dwa lata później, (w kwietniu 1999r.) Dr Halina Łapińska uzyskała również dyplom ukończenia studiów podyplomowych w zakresie gospodarki przestrzennej na Politechnice Białostockiej. Podstawą była tu praca dyplomowa pt.: „*Studium programowo-przestrzennego zagospodarowania Białostockiego Centrum Komunikacyjnego*” wykonana pod kierunkiem prof. dr hab. inż. arch. Witolda Czarneckiego.

W 2011 r. Habilitantka uzyskała certyfikat *Komercjalizacja Nauk Innowacyjnych* w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, komercjalizacją rezultatów prac

³ Rozwinięcie tej oceny / argumentacji zawiera pkt. 3.2. recenzji.

⁴ Rozwinięcie tej oceny zawierają pkt. 3.1.4. oraz 4.1.

⁵ Stopień ten nadała Kandydatce Rada Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej.

badawczych, a także certyfikat z zakresu *Gender Mainstreaming* w instytucjach naukowych (wydany przez Fundację na rzecz Budowy Społeczeństwa opartego na Wiedzy „Nowe Media”). Rok później Habilitantka uzyskała również dyplom ukończenia kursu języka angielskiego w Szkole Językowej *Lingua* w Białymstoku, a w 2014r. uzyskała również trzy inne certyfikaty: a) *Norma Pro* w ramach projektu „Szansa na rozwój w budownictwie”, b) certyfikat z pakietu AUTODESK (AutoCAD, AutoCAD 3D, 3dMAX) wydany przez Microsoft, potwierdzony tytułem *Microsoft Certified Professional* oraz c) certyfikat ukończenia szkolenia na Politechnice Białostockiej z tworzenia ścieżki dydaktycznej z wykorzystaniem e-learningu, w ramach projektu „Podniesienie potencjału uczelni wyższych jako czynnik rozwoju gospodarki opartej na wiedzy”.

Od 1990 r. – do chwili obecnej, Habilitantka pracuje na Wydziale Architektury Politechniki Białostockiej; od 1998r stanowisku adiunkta (aktualnie w Pracowni Urbanistyki i Planowania Przestrzennego w Katedrze Architektury Mieszkaniowej). W latach 1999-2002 Dr inż. arch. Halina Łapińska pełniła funkcję Prodziekana ds. Studenckich i Dydaktyki Wydziału Architektury PB. W latach 1999-2000 pracowała także na Wydziale Architektury Wyższej Szkoły Gospodarowania Nieruchomościami w Warszawie, a w latach 2002-2004 współpracowała z Zamiejscowym Wydziałem Budownictwa Politechniki Białostockiej w Augustowie. Od 01.10. 2013 roku pracuje też na umowę o dzieło na Wydziale Gospodarki Przestrzennej Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku.

Działalność naukową i dydaktyczną oraz obowiązki organizacyjne na Wydziale Architektury Politechniki Białostockiej Dr Halina Łapińska z powodzeniem wiąże z twórczością projektową w zakresie architektury, urbanistyki i planowania przestrzennego. Analiza przedstawionego do recenzji dorobku, oraz dokumentacja nt. Jej aktywności naukowej, dydaktycznej i zawodowej, pozwalają stwierdzić, że Kandydatka jest w równej mierze badaczem prowadzącym projekty naukowe poświęcone problematyce rozwoju gmin Podlasia, jak i praktykującym architektem-urbanistą zaangażowanym twórczo w rozwiązywanie praktycznych problemów architektury, kształtowania form osadniczych oraz szeroko rozumianych zagadnień zagospodarowania przestrzennego tych ziem. Od 1990 r – do chwili obecnej – dr H. Łapińska pracuje również jako projektant w samodzielnej architektoniczno-urbanistycznej pracowni. Wcześniej – przez 10 lat była też zatrudniona jako asystent i starszy asystent w Biurze Projektów Obiektów Sportowych i Rekreacyjnych „*Polsport*” w Białymstoku. Od 1986 r. Kandydatka posiada uprawnienia do wykonywania samodzielnej funkcji projektanta w specjalności architektonicznej.

Zainteresowania naukowe Kandydatki do stopnia doktora habilitowanego wiążą się głównie z szeroko rozumianą tematyką zagospodarowania przestrzennego atrakcyjnych krajobrazowo ziem Podlasia, początkowo z akcentem na zagadnienia zagospodarowania terenów sportu i rekreacji, z czasem Jej problematyka badawcza obejmuje również inne obszary tematyczne. Jak pisze Habilitantka na str. 19 Autoreferatu, Jej dorobek naukowo-badawczy po doktoracie dotyczył następujących tematów:

- Modernizacja i przekształcenia nadjeziornej przestrzeni rekreacyjnej północnowschodniej Polski.
- Gmina turystyczno-wypoczynkowa – preferencje i tendencje przyszłego rozwoju.

- Badanie problemów ochrony i rewitalizacji dziedzictwa historyczno-kulturowego transgranicznych rejonów Białorusi i Polski w celu jego wykorzystania dla rozwoju turystyki.
- Metodologiczne podstawy badania i oceny przyrodniczych i kulturowych walorów przygranicznych obszarów Białorusi i Polski.
- Specyfika przestrzeni regionalnej - jej ochrona, zachowanie i rozwój.
- Odnowa urbanistyczno-architektoniczna miast i wsi na Podlasiu. Parametry i wskaźniki urbanistyczne a kształtowanie struktury i obrazu miasta.

Pod koniec 18 strony autoreferatu Pani dr Haliny Łapińskiej czytamy: „*Jednoczesne prowadzenie praktyki projektowej i planistycznej pozwoliło na ścisłe powiązanie moich zainteresowań naukowo-badawczych z problematyką prac realizacyjnych. Uznaję to za najważniejszy aspekt mojego dorobku.*” Moim zdaniem, to rzeczywiście najbardziej charakterystyczny rys zawodowej i naukowej sylwetki Habilitantki.

Dodajmy też, że pozytywna synergia jaką daje nakładanie się efektów / doświadczeń równoległe i systematycznie prowadzonej praktyki projektowej oraz własnych badań naukowych wiążących się tematycznie z tymi projektami – i dzięki temu dobrze podbudowanych ową praktyką – jest istotnym wyznacznikiem specyfiki dyscypliny naukowej *architektura i urbanistyka*. Tym samym, ten rys naukowej i zawodowej sylwetki Habilitantki to szczególnie ważna cecha, jaką należy podkreślić oceniając kandydatów ubiegających się o stopień doktora habilitowanego w tej dyscyplinie. Dodajmy, że i w tym przypadku cecha ta przekłada się również na osiągnięcia na polu dydaktyki.

3. Osiągnięcia naukowo-badawcze i projektowe

3.1. Charakterystyka ilościowa naukowo-badawczych oraz projektowych osiągnięć Habilitantki (wg kryteriów wymienionych w Rozporządzenia Ministra NiSzW z 1 września 2011 r.)

3.1.1. Autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych innych niż znajdujące się w bazach lub na liście, o których mowa w § 3, dla danego obszaru wiedzy

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk technicznych dr inż. arch. Halina Łapińska znacznie powiększyła swój dorobek naukowy. Jest to ocena pod względem ilości opublikowanych prac a nie parametrów bibliometrycznych. Od 1998r (po doktoracie) Habilitantka opublikowała – jako autorka, współautorka lub redaktorka – łącznie 77 prac naukowych kwalifikujących się do grupy: autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych. W rozbiciu na poszczególne kategorie twórczości naukowej dorobek ten prezentuje się następująco: Habilitantka jest autorką 2 monografii, redaktorką i współredaktorką 7 monografii naukowych oraz autorką 17 rozdziałów i współautorką 2 rozdziałów w monografiach. Jest autorką 23 artykułów w czasopismach naukowych (2 artykułów w międzynarodowych czasopismach naukowych i 21 artykułów w czasopismach krajowych), 4 publikacji naukowych w międzynarodowych, recenzowanych wydawnictwach krajowych oraz 2 publikacji w recenzowanych wydawnictwach konferencyjnych krajowych.

3.1.2. Osiągnięcia projektowe oraz wynalazki, wzory użytkowe i przemysłowe, które uzyskały ochronę i zostały wystawione na międzynarodowych lub krajowych wystawach lub targach

W tej kategorii dokonań zawodowych Habilitantka wymienia 5 projektów, których jest współautorką. Są to:

- Projekt zespołu usługowo-mieszkaniowego w zabudowie szeregowej, przy Placu Kościuszki w Drohiczynie (1995).
- Projekt hali sportowo-widowiskowej w Akademickim Centrum Sportu Politechniki Białostockiej (2001).
- Rewitalizacja Rynku Ruskiego w Surażu (2009).
- Projekt rozbudowy i przebudowy wraz ze zmianą sposobu użytkowania istniejącego pawilonu handlowo-usługowego na pawilon handlowo-usługowo-gastronomiczny w Drohiczynie (2015).
- Koncepcja programowo-przestrzenna ośrodka edukacji historycznej: „Park Historyczny Trylogia” w Mielniku wraz z wizją przestrzenną obiektów (2012).

Wg. wykazu twórczych prac zawodowych Habilitantki, Jej dorobek w zakresie twórczości projektowej to 20 projektów, których była współautorką jako asystent projektanta⁶, 13 projektów architektonicznych, urbanistycznych i planistycznych, w których brała udział (od 1991r.) jako projektant-architekt pracując na Wydziale Architektury PB a także ponad 100 projektów architektoniczno-budowlanych wykonanych we własnej pracowni⁷ oraz 17 opracowań planistycznych.

3.1.3. Autorstwo lub współautorstwo odpowiednio dla danego obszaru: opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacji prac badawczych, ekspertyz, utworów i dzieł artystycznych

W tej grupie dokonań Habilitantka wymienia swoje roczne raporty z badań statutowych co chyba wykracza poza zakres prac, o których mowa w tym kryterium. Natomiast dorobek Kandydatki w zakresie projektowania architektonicznego, urbanistycznego i planowania przestrzennego omówiono wyżej (pkt. 3.1.2. recenzji).

3.1.4. Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach oraz nagrody za działalność naukową

Można uznać, że dorobek i aktywność Habilitantki spełnia te kryteria satysfakcjonująco, bowiem Kandydatka legitymuje się tu następującymi osiągnięciami:

- Kierownik międzynarodowego tematu badawczego w ramach realizacji współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą: *Badanie problemów ochrony i rewitalizacji dziedzictwa historyczno-kulturowego transgranicznych rejonów Białorusi i Polski w celu jego wykorzystania dla rozwoju turystyki*, prowadzonego z Białoruskim Narodowym Uniwersytem Technicznym w Mińsku, Wydział Architektury, Katedra Urbanistyki (2002- 2005).
- Kierownik międzynarodowego tematu badawczego w ramach realizacji współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą: *Metodologiczne podstawy badania i oceny przyrodniczych i kulturowych walorów*

⁶ Dotyczy okresu 1980-1990.

⁷ Habilitantka nie precyzuje w tym przypadku charakteru swojego udziału w kategoriach autorstwa / współautorstwa poprzestając jedynie na dość ogólnej formule, że „brała udział w ich opracowaniu”.

przygranicznych obszarów Białorusi i Polski, prowadzonego z Białoruskim Narodowym Uniwersytetem Technicznym w Mińsku, Wydział Architektury, Katedra Urbanistyki (2006-2008).

- W latach 1998-2001 była kierownikiem pracy badawczej nr W/WA/8/98: „Modernizacja i przekształcenia nadzieiornej przestrzeni rekreacyjnej Polski Północno-Wschodniej”;
- w latach 1997-2003 – członkiem zespołu badawczego prac statutowych ZRA nr S/WA/1/97 i S/WA/1/02 „Nowoczesna konstrukcja budynku”;
- Udział w pracach Międzynarodowego Projektu Współpracy Transgranicznej „*Puszcza bez granic*” Duńskiej Agencji Ochrony Środowiska (DANCEE) oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNDP) (2001-2002).
- Członek zespołu badawczego Międzynarodowego Projektu Współpracy Transgranicznej w Regionie Puszczy Białowieskiej „*Puszcza bez granic*” (2000-2003).
- Wykonawca Projektu UNDP Poland: *Przyjazny Środowisku Rozwój Obszarów Wiejskich Regionu Puszczy Białowieskiej Polska – Białoruś* w ramach punktu 4.: Zasady i mechanizmy ochrony krajobrazu kulturowego – opracowanie i wdrożenie (2003-2004); wykonanie opracowania: „*Krajobraz kulturowy gminy Narew – próba skatalogowania cech urbanistycznych, architektonicznych oraz elementów zdobnictwa*” (2003-2005).
- Członek Grupy Ekspertów ds. Ochrony Krajobrazu Kulturowego Regionu Puszczy Białowieskiej - badania prowadzone były w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju UNDP; temat badań: „*Przyjazny Środowisku rozwój obszarów regionu Puszczy Białowieskiej. Polska- Białoruś*” (2004).
- Współautor wniosku aplikacyjnego złożonego wspólnie: ECOVAST Sekcja Polska Europejskiego Ruchu Odnowy Wsi i Małych Miast oraz Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA do Polsko-Amerykańskiej Fundacji Edukacja dla Demokracji - RITA – Przemiany w regionie 2009; temat: „*Wielopłaszczyznowa rewitalizacja i aktywizacja społeczności lokalnej Kuty nad Czeremoszem, Ukraina*”, 13.03.2009 rok.
- Udział w projekcie współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3: Poprawa jakości kształcenia. Przedsiębiorczość – Inicjatywa – Kreatywność: Wzmocnienie kompetencji kluczowych w zakresie inicjatywności i przedsiębiorczości wśród uczniów szkół rolniczych w Polsce – CEKIN (2010 roku).

Ogółem, dr Halina Łapińska występowała jako:

- kierownik w przypadku 2 międzynarodowych projektów badawczych,
- autorka / kierownik 13 prac badawczych realizowanych na PB;
- uczestniczka 2 programach międzynarodowych dotyczących współpracy transgranicznej (realizowanych poza PB)
- uczestniczka 6 innych programów międzynarodowych, regionalnych i lokalnych, dotyczących głównie problemów rozwoju obszarów cennych przyrodniczo.

Dr Halina Łapińska jest laureatką kilkunastu nagród / wyróżnień za koncepcje architektoniczno-urbanistyczne i planistyczne oraz 11 nagród JM Rektora PB. Posiada także odznaczenia państwowe za osiągnięcia zawodowe i społeczne.

3.1.5. Wygłoszenie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych.

Habilitantka wygłosiła 35 referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych, w tym niemal połowa (16) to referaty na konferencjach międzynarodowych. To satysfakcjonujące spełnienie wymienionego wyżej kryterium a jednocześnie mocna strona dorobku i aktywności Kandydatki.

3.2. **Ocena jakościowa** osiągnięć naukowo-badawczych Habilitantki ze szczególnym uwzględnieniem monografii pt.: „*Struktura, potencjał i dynamika zmian gmin przygranicznych województwa podlaskiego*”⁸ wskazanej jako osiągnięcie naukowe

Analiza załączonych tekstów Habilitantki wskazuje na umiejętność dokumentowania a także interpretowania – w formie stosownej dla opracowań naukowych – własnych doświadczeń w zakresie projektowania architektonicznego i urbanistycznego oraz praktyki w planowaniu przestrzennym. Wskazuje również na rozwój świadomości naukowej i proces systematycznego doskonaleni własnego warsztatu badawczego. Z wyboru 24 publikacji (załącznik 5) 5 ostatnich świadczy o dojrzałości tego warsztatu, aczkolwiek również w tych przypadkach jego słabością jest nadmierna powściągliwość w prezentowaniu szerszego tła własnych badań i koncepcji. Wykazy bibliograficzne są tu zbyt skromne, a niemal całkowity brak odniesień do literatury zagranicznej jest tu uderzający i rażąco odbiega od standardów stosowanych w czasopismach naukowych o wysokiej punktacji.

Koncentrując uwagę na walorach przestrzeni gmin przygranicznych województwa podlaskiego Habilitantka odnosi się również do problemu identyfikacji potencjałów rozwojowych prowadzonymi z innych perspektyw: ekonomicznej i społecznej. to ważny atut Jej podejścia, ale w tym miejscu należy jednak zauważyć, że teksty te wywołują wrażenie niedosytu w zakresie podbudowy teorii. Poza nielicznymi wyjątkami, nie ma tu odniesień do najnowszych prac badawczych. Nadmierna redukcja uderza zwłaszcza w przeglądzie stanu badań. Autorka pomija w szereg ważnych prac z zakresu tematyki jej badań. Nie dostrzega najnowszych prac i wydarzeń naukowych wnoszących istotne elementy do dyskusji nad problematyką wartościowania krajobrazu, nad najnowszymi metodami oceny potencjału rozwojowego form osadniczych i kategorii zagospodarowania charakterystycznych dla obszarów atrakcyjnych kulturowo i wrażliwych ekologicznie. Przykładowo, odnosząc się do stanu badań, Autorka praktycznie pomija badania prowadzone współcześnie w środowisku warszawskim, krakowskim (np.: w Instytucie Architektury Krajobrazu WAPK) czy wieloletnich dyskusji prowadzonych pod kierunkiem prof. Niny Juzwy w ramach cyklu konferencji ULAR na Politechnice Śląskiej w Gliwicach.

Opiniując dorobek naukowy w przewodzie habilitacyjnym, można oczekiwać, że przynajmniej w pięciu publikacjach recenzent znajdzie odpowiednio rozwinięte wątki dyskursywne, a czytelnie wyartykułowane tezy zostaną szerzej naświetlone w odpowiednim kontekście badań prowadzonych w różnych ośrodkach naukowych w Polsce i zagranicą. Jednak porównując to zastrzeżenie z wymienionymi wcześniej podstawowymi wartościami dorobku Habilitantki ocenianego przez pryzmat zalecanych kryteriów, stwierdzić należy, że owe wartości w sposób istotny przeważają nad słabościami wskazanymi w tej uwadze krytycznej.

⁸ Wyd.: Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok 2016

Oceniając monografię pt.: „*Struktura, potencjał i dynamika zmian gmin przygranicznych województwa podlaskiego*” wskazaną jako osiągnięcie naukowe, podkreślić należy: walory metodologiczne tej pracy oraz skondensowany ładunek zawartych tu informacji które mogą być przydatne zarówno w dalszych studiach regionalistycznych dotyczących województwa podlaskiego, jak i w pracach nad kolejnymi dokumentami polityki przestrzennej⁹. Jak pisze Kandydatka, w ramach tego projektu badawczego opracowała metody:

- wydzielenia przygranicznych obszarów północno-wschodniej Polski, wymagających indywidualnego podejścia do zachowania, przywrócenia utraconych i racjonalnego wykorzystania zbioru badanych elementów oraz określenia przestrzennych parametrów tych obszarów;
- oceny przyrodniczych, społeczno-kulturowych i gospodarczych zasobów tych gmin i oraz identyfikacji potencjału obszarów gmin przygranicznych i charakterystycznych typów gmin¹⁰, co umożliwiło pogłębienie indywidualnego podejścia do poszukiwań środków ożywienia i rozwoju tych obszarów;
- identyfikacji problemów z gospodarowaniem przestrzenią obszarów gmin oraz wydzielenia przestrzennych parametrów zagospodarowania przestrzennego przygranicznych gmin województwa podlaskiego.
- badania i oceny w zakresie ochrony i efektywnego wykorzystania walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych przestrzeni gmin województwa podlaskiego;
- identyfikacji problemów z gospodarowaniem przestrzenią obszarów gmin oraz wydzielenia przestrzennych parametrów zagospodarowania przestrzennego przygranicznych gmin województwa podlaskiego;
- identyfikacji potencjału rozwojowego poszczególnych gmin przygranicznych województwa podlaskiego, opartego na występujących na ich obszarach walorach i zasobach przestrzeni przyrodniczej, kulturowej i gospodarczej oraz wyodrębnienia charakterystycznych typów jednostek gminnych, dla których wskazano najlepszy kierunek i sposób postępowania w gospodarowaniu przestrzenią, prowadzący do ożywienia i rozwoju obszarów, a w rezultacie do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców;

Opracowała też:

- metodę opartą na pogłębionej analizie charakterystycznych cech i oceny całościowych struktur zagospodarowania, odzwierciedlone w wektorach graficznych modeli gmin i towarzyszące im zapisy parametrów ożywienia i rozwoju obszarów przygranicznych;
- koncepcję kompleksowego analityczno-systemowego podejścia do programów ożywienia i rozwoju przygranicznych gmin województwa podlaskiego, z uwzględnieniem ochrony i efektywnego wykorzystania zasobów: przyrodniczo-krajobrazowych, społeczno-kulturowych i gospodarczych, co pozwoli podnieść poziom życia mieszkańców, ochronić lokalne wartości przyrodnicze i kulturowe w warunkach powszechnej globalizacji;
- geometryczne modele struktury poszczególnych typów gmin, pokazujące ważniejsze etapy możliwego rozwoju, co pozwala orientować operacyjne decyzje dla osiągnięcia strategicznego długookresowego celu;

⁹ Monografia ta będzie zapewne cennym źródłem informacji przydatnej w toku aktualizowania dokumentów planistycznych z zakresu planowania regionalnego w odniesieniu do przygranicznych obszarów północno-wschodniej Polski. Mowa tu zarówno o pracach nad aktualizacją Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego jak i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju – w części dotyczącej problemów zagospodarowania przestrzennego tej części Polski.

¹⁰ Pozwoliło to sprecyzować działania w dziedzinie planowania przestrzennego, architektury krajobrazu i urbanistyki.

- kierunki i tendencje przyszłych zmian z zastosowaniem matematycznych modeli łańcuchów Markowa oraz programu komputerowego Model_LM.cpp, napisanego specjalnie dla tych celów oraz kierunki rozwoju gmin oparte na występujących na ich obszarach potencjałach: przyrodniczo-kulturowym i gospodarczym, co pozwoli na progresywny rozwój danej gminy; wskazano na potrzebę wypracowania działań w celu optymalizacji funkcjonalnej gmin w zależności od ich typów.

Kandydatka wskazała na praktyczne znaczenie otrzymanych rezultatów badań, polegające na możliwości wykorzystania wyników Jej badań w toku sporządzania dokumentów planistycznych. Niezależnie od wyniku dyskusji, jaką można byłoby prowadzić na temat trafności / walorów aplikacyjnych koncepcji metodologicznej polegającej na skojarzeniu podejść do wartościowania zasobów przestrzeni charakterystycznych dla geograficznego nurtu analiz regionalnych z interesującą próbą modelowania dynamiki zmian strukturalnych w gminach przygranicznych województwa podlaskiego, wykorzystującą matematyczny model łańcuchów Markowa (por.: pkt. 1.2.c tej recenzji), propozycja ta świadczy, że jej Autorka świadoma jest nie tylko konieczności „uzbrajania” urbanistów w nowe narzędzia pomagające obiektywizować rozwiązania planistyczne, ale również potrzeby ich dostrojenia do specyfiki sytuacji w jakiej znajdują się badane przez Nią gminy. Wyjątkowa atrakcyjność przyrodnicza, krajobrazowa i turystyczna, a zarazem wysoka wrażliwość ekologiczna tych obszarów, sprawiają, że rosnąca presja inwestycyjna jest tu źródłem szczególnej konfliktogenności. W takiej sytuacji ujęcie metodologiczne proponowane przez Habilitantkę ma również walory aplikacyjne: wskazuje kierunki doskonalenia narzędzi pomagających artykułować racjonalne przesłanki sterowania zmianami w zagospodarowaniu przestrzennym. Jak podkreślono wcześniej, Autorka świadoma jest nie tylko konieczności „uzbrajania” urbanistów w nowe narzędzia pomagające obiektywizować rozwiązania planistyczne, ale również potrzeby ich dostrojenia do specyfiki sytuacji w jakiej znajdują się gminy o wyjątkowej atrakcyjności przyrodniczej, krajobrazowej i turystycznej. Tym samym, Habilitantka wpisuje się w nurt poszukiwań, który w dyscyplinie architektura i urbanistyka rysuje się jako urbanistyka parametryczna.

W świetle powyższych stwierdzeń istnieją podstawy, aby uznać, że monografia autorstwa dr Haliny Łapińskiej wskazana jako Jej osiągnięcie naukowe spełnia kryteria oceny wymienione w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. „*O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki*”.

Podsumowanie pkt. 3

Osiągnięcia naukowe i zawodowe Habilitantki oceniane w okresie po otrzymaniu stopnia doktora nauk technicznych – do roku 2016, spełniają kryteria opisane w art. 16 ust. 2 pkt 1 i 2 Ustawy: wykazują „*znaczny wkład autora w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka*”.

4. Ocena aktywności naukowej Habilitantki wg kryteriów §5. Rozporządzenia Ministra NiSzw (dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz współpraca międzynarodowa i aktywność organizacyjna)

4.1.

Ocenę aktywności i osiągnięć Habilitantki wg. kryterium: *uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych* (§5. Pkt.1

Rozporządzenia) podano w pkt. 3.1.4. recenzji. Ocena ta jest pozytywna. Również oceny wg. kryterium: *udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji* (§5. Pkt. 2 Rozporządzenia) oraz: *otrzymane nagrody i wyróżnienia* (§5. Pkt. 3 Rozporządzenia) są pozytywne. (por.: pkt. 3.1.5 i pkt. 3.1.6. recenzji). Ponadto Habilitantka spełnia kryteria wymienione w §5. Pkt. 6 i pkt. 7 Rozporządzenia: wielokrotnie pełniła funkcje przewodniczącego w komitetach organizacyjnych oraz sekretarza i członka komitetów naukowych międzynarodowych konferencji. Pełniła także funkcje z wyboru w organizacjach zawodowych (np. w Podlaskiej Okręgowej Izbie Architektów). W tej grupie kryteriów raz jeszcze należy podkreślić działalność dr Haliny Łapińskiej na forum międzynarodowej organizacji ECOVAST.

4.2.

Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego Habilitantki (§5. Pkt.8) – a także spełnienie kryteriów: „opieka naukowa nad studentami i doktorantami” (§5. Pkt.9 i 10 Rozporządzenia) – są pozytywne. Dr Łapińska wypromowała 51 dyplomantów na kierunku architektura i urbanistyka – na studiach magisterskich – oraz 8 na studiach inżynierskich. W 11 przypadkach projekty dyplomowe wykonane pod Jej kierunkiem zastały nagrodzone / wyróżnione. Habilitantka opiniowała również 5 rozpraw doktorskich na zlecenie Wydziału Architektury Białoruskiego Uniwersytetu Technicznego w Mińsku. Brała też udział w pracach związanych z organizowaniem i przygotowaniem programowym nowych kierunków nauczania na WA PB.

4.3. Podsumowanie pkt. 4

Ocena aktywności Habilitantki wg kryteriów ujętych w pkt. 4 recenzji pozwala stwierdzić, że Habilitantka spełnia większość tych kryteriów, a zatem: „**wykazuje się aktywnością naukową i zawodową**” w rozumieniu art. 16 ust. 2 pkt 1 i 2 Ustawy oraz kryteriów wymienionych w §5 Rozporządzenia Ministra NiSzW.

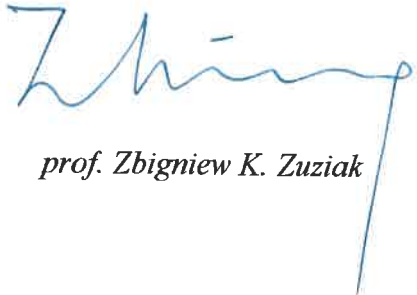
5. Synteza i wnioski końcowe

Najbardziej charakterystycznym rysem naukowego, zawodowego i dydaktycznego dorobku dr inż. arch. Haliny Łapińskiej jest umiejętność kojarzenia teorii z praktyką. Podkreślam to odnajdując w pracach naukowych Habilitantki ten sposób prowadzenia analiz i dochodzenia do uogólnień, jaki pojawia się u architekta i urbanisty legitymującego się odpowiednim doświadczeniem projektowym i konsekwentnie dążącego do przełożenia tych doświadczeń na treści odpowiadające naukowym rygorom dyscypliny: architektura i urbanistyka. Potwierdzeniem społecznego uznania osiągnięć naukowych i zawodowych Habilitantki są nagrody za działalność naukową i dydaktyczną, nagrody i wyróżnienia w konkursach architektonicznych, funkcje z wyboru pełnione w stowarzyszeniach naukowych, a także *doradztwo w zakresie architektury i urbanistyki na rzecz jednostek samorządów terytorialnych i organów państwowych*. Mocną stroną recenzowanych osiągnięć i aktywności naukowej i zawodowej jest też aktywność Habilitantki w sferze odpowiadającej kryterium: „kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków

polskich i zagranicznych, a w przypadku badań stosowanych we współpracy z przedsiębiorcami”.

Osiągnięcia naukowe i zawodowe Habilitantki, po otrzymaniu stopnia doktora nauk technicznych, spełniają kryteria wymienione w art. 16 ust. 2 pkt 1 i 2 Ustawy: wykazują „*znaczny wkład autora w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka*” a ponadto Habilitantka „*wykazuje się aktywnością naukową i zawodową*”. Przedłożona do oceny i wskazana, jako osiągnięcie naukowe, publikacja autorstwa Pani dr inż. arch. Haliny Łapińskiej pt.: „*Struktura, potencjał i dynamika zmian gmin przygranicznych województwa podlaskiego*” jest osiągnięciem naukowym spełniającym kryteria wskazane w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. „*O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki*” [z późniejszymi zmianami]. Monografia ta zawiera treści nowatorskie znaczące dla rozwoju dyscypliny naukowej architektura i urbanistyka. Wartości te wymieniłem w pkt. 1b i w pkt. 3.3. tej recenzji.

Uważam, że w świetle argumentów podanych w recenzji, nadanie dr inż. arch. Halinie Łapińskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka jest uzasadnione i jestem za tym, aby w uchwale Komisji kierowanej do Rady Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, wniosek Pani dr inż. arch. Haliny Łapińskiej zaopiniować pozytywnie.

prof. Zbigniew K. Zuziak